

Ηράκλειο, 5 Οκτωβρίου 2016

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Μία ΘΕΜΙΔΑ για το περιβάλλον

Η Θέμις, στη Μυθολογία, ήταν μια Τιτάνας προικισμένη με νομοθετική εξουσία. Ως παιδί της Γαίας και του Ουρανού, η Θέμιδα εθεωρείτο προστάτιδα του Νόμου σε Γη και ουρανό, και τιμωρός κάθε προσβολής τους. Ήδη από την αρχαιότητα εντοπίζονται σε όλους τους πολιτισμούς κανονισμοί και νομοθετήματα, που καθορίζουν τις σχέσεις του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον και τους πόρους που στηρίζουν την επιβίωση και ευημερία του.

Στον 21ο αιώνα, σύσσωμη η ανθρωπότητα έρχεται αντιμέτωπη καθημερινά με τα περιβαλλοντικά εγκλήματα που συντελέστηκαν τα τελευταία 150 χρόνια και τα οποία απειλούν τη βιόσφαιρα, τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων, την επιβίωση και διατήρηση μεγάλου αριθμού ειδών φυτών και ζώων, την ίδια την ύπαρξη του πλανήτη.

Τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε τοπικό επίπεδο, τα κράτη θεσπίζουν νόμους και διατάξεις για να προλάβουν αρχικά την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, να καταστείλουν ή και να ασκήσουν διώξεις για το περιβαλλοντικό έγκλημα και να αποκαταστήσουν εντέλει, με μεγάλο πραγματικά οικονομικό και κοινωνικό κόστος, την περιβαλλοντική ζημία που έχει τελεστεί.

Στην Ελλάδα, παρά την πληθώρα νόμων, κανονισμών, εγκυκλίων, προεδρικών διαταγμάτων κ.λπ. που έχουν εκδοθεί για τον σκοπό αυτό, πολίτες και κράτος αδυνατούν να κατανοήσουν ότι οποιαδήποτε ζημιά προκαλείται στο φυσικό κεφάλαιο οποιασδήποτε περιοχής – ιδιαίτερα δε σε αυτές που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες – αποτελεί περιβαλλοντικό έγκλημα που υπόκειται σε ξεχωριστό πεδίο του Ποινικού Δικαίου. Αρνούνται να συνειδητοποιήσουν ότι τόσο ο πολίτης όσο και το κράτος φέρει αμέριμη και ατομικά την ευθύνη για την προστασία και διατήρηση της καλής κατάστασης των οικοσυστημάτων, των έμβιων και άβιων φυσικών χαρακτηριστικών που μας περιβάλλουν και στηρίζουν την ποιότητα ζωής μας, και στο τέλος την ίδια την ύπαρξή μας.

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών γύρω από αυτά τα θέματα, είναι ένας από τους στόχους του έργου LIFE NATURA THEMIS*, το οποίο υλοποιεί από τον Οκτώβριο του 2015 το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ), σε συνεργασία με το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), τον Δικηγορικό Σύλλογο Ηρακλείου, τον Δικηγορικό Σύλλογο Χανίων και την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης.

Βασικές επιδιώξεις του προγράμματος είναι ακόμα τα εξής:

- Συνειδητοποίηση εκ μέρους των φορέων ότι το περιβαλλοντικό έγκλημα είναι ένα ξεχωριστό πεδίο του Ποινικού Δικαίου και ότι υπάρχει ατομική ευθύνη για την πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας.
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων σε προανακριτικούς υπαλλήλους, προκειμένου να προλαμβάνουν και να διώκουν αποτελεσματικά το περιβαλλοντικό έγκλημα και να προβαίνουν στην κατά το δυνατόν καλύτερη αποκατάσταση της ζημίας στο περιβάλλον.
- Τεκμηρίωση ότι η ορθή εφαρμογή του Περιβαλλοντικού Δικαίου προάγει την τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την ορθή χρήση των φυσικών πόρων.
- Ενημέρωση των κατοίκων των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 για την παράνομη δραστηριότητα στις περιοχές τους, που προσβάλλει την τοπική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την οικονομική τους πρόοδο.

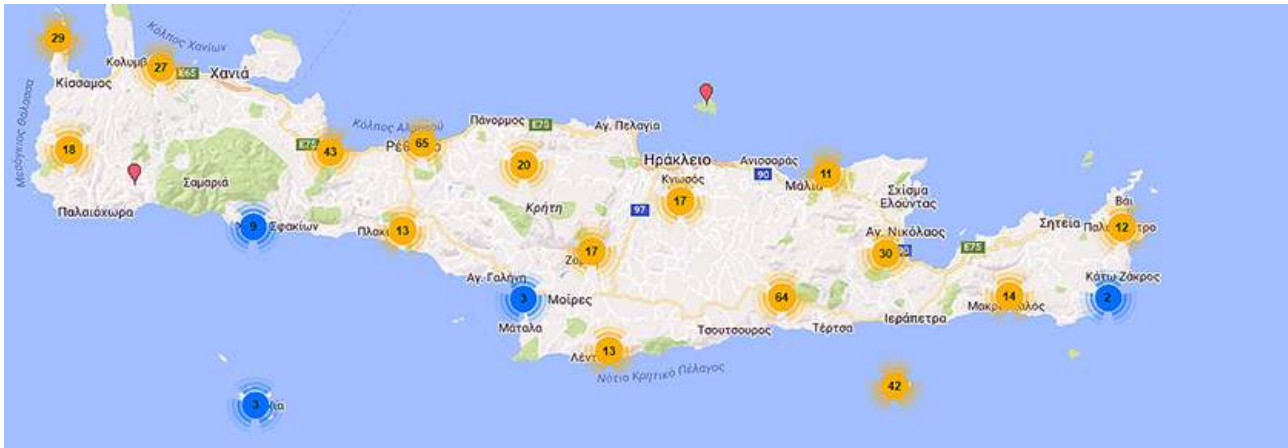
Οι κυριότερες δράσεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν στην πενταετή διάρκεια του έργου (η εκτιμώμενη περάτωση του έργου είναι τον Σεπτέμβριο 2020), είναι η δημιουργία δύο Παρατηρητηρίων Περιβαλλοντικού Δικαίου σε Ανατολική και Δυτική Κρήτη αντίστοιχα, μια εκστρατεία ενημέρωσης με τη χρήση καινοτόμων και μοντέρνων εργαλείων, η εκπαίδευση των κοινωνικών εταίρων και των ομάδων-στόχων του έργου για την αποτελεσματικότερη

εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και η διάχυση των αποτελεσμάτων τόσο τοπικά όσο και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ήδη, μετά από έναν χρόνο υλοποίησης, τα αποτελέσματα είναι απτά, καθώς έχει καταγραφεί το 23% των επίσημα καταχωρημένων περιστατικών περιβαλλοντικής υποβάθμισης και περιβαλλοντικών εγκλημάτων στην Κρήτη τα τελευταία 10 χρόνια και είναι διαθέσιμο σε εύχρηστη μορφή στον «Χάρτη Περιβαλλοντικού Εγκλήματος», που φιλοξενείται στην ιστοσελίδα του έργου (<http://www.lifethemis.eu/el/program/deliverables/environmental-crime-map>).

Για την ιστορία, θα πρέπει να αναφερθεί ότι μόλις πριν 5 ημέρες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στην Ελλάδα Ατιολογημένη Γνώμη με την οποία ζητεί από την Ελλάδα «να θεσπίσει γενικό σύστημα προστασίας για τα άγρια πτηνά, απαγορεύοντας, ιδίως, την εκ προθέσεως θανάτωσή τους μέσω δηλητηριασμένων δολωμάτων» ενώ εκκρεμεί και η απάντηση της Ελλάδας προς τη 2η αιτιολογημένη γνώμη που στάλθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 26 Φεβρουαρίου 2016 για παράβαση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ από την Ελληνική Δημοκρατία (παράλειψη καθορισμού αναγκαίων μέτρων διατήρησης των ειδών και των τύπων φυσικών οικοτόπων στις προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου Natura 2000). Και οι δύο περιπτώσεις αφορούν στη μη ουσιαστική εφαρμογή του ενωσιακού αλλά και του εθνικού περιβαλλοντικού δικαίου στη χώρα και είναι το προτελευταίο βήμα πριν την παραπομπή της Ελλάδας στο Ευρωδικαστήριο.

Είναι λοιπόν καιρός να κατανοήσουμε ότι οποιαδήποτε μικρή καθημερινή μας πράξη επιβαρύνει το χώρο (ιδιωτικό ή δημόσιο) που μας φιλοξενεί ή απειλεί τα υπόλοιπα είδη της πανίδας και της χλωρίδας που συμβιώνουν μαζί μας, είναι πράξη «αυτοχειρίας» αλλά και εγκλήματος κατά της δικής μας ποιότητας ζωής και της επιβίωσης των επόμενων γενεών.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Δρ Μιχάλης Προμπονάς, Συντονιστής Προγράμματος, 2810 393265

Δρ Γιώργος Σμπώκος, Συντονιστής Έργου - Δικηγορικός Σύλλογος Ηρακλείου, 2810 393261

Μαρία Μανιαδάκη, Δικηγόρος ΜΙε, Συντονίστρια Έργου - Δικηγορικός Σύλλογος Χανίων, 28210 98376

**Το έργο LIFE NATURA THEMIS «Προώθηση της ενημέρωσης για τη δίωξη εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής και ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αποκατάσταση ζημιών της βιοποικιλότητας σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη» (LIFE14/GIE/GR/000026), συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και απευθύνεται σε Δικαστές, Εισαγγελείς, Δικηγόρους, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, δημόσιες αρχές με προανακριτικές αρμοδιότητες, κοινωνικές ομάδες και το ευρύ κοινό.*

